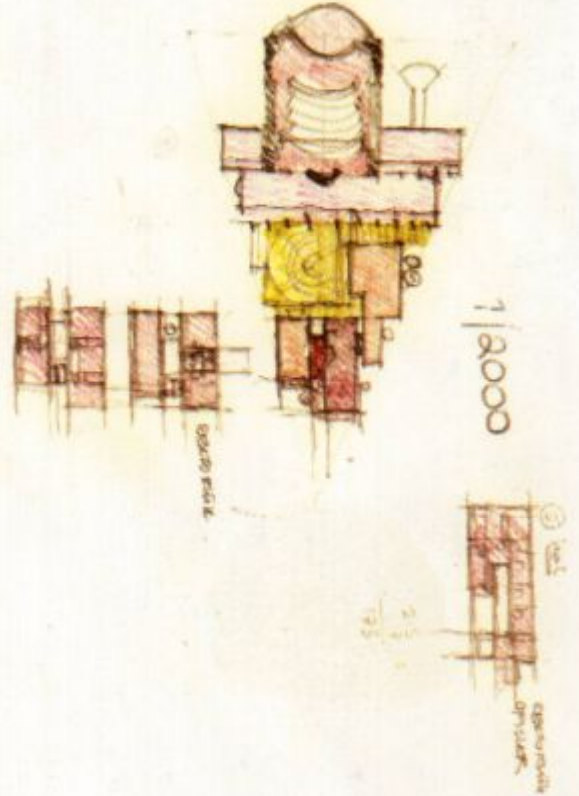
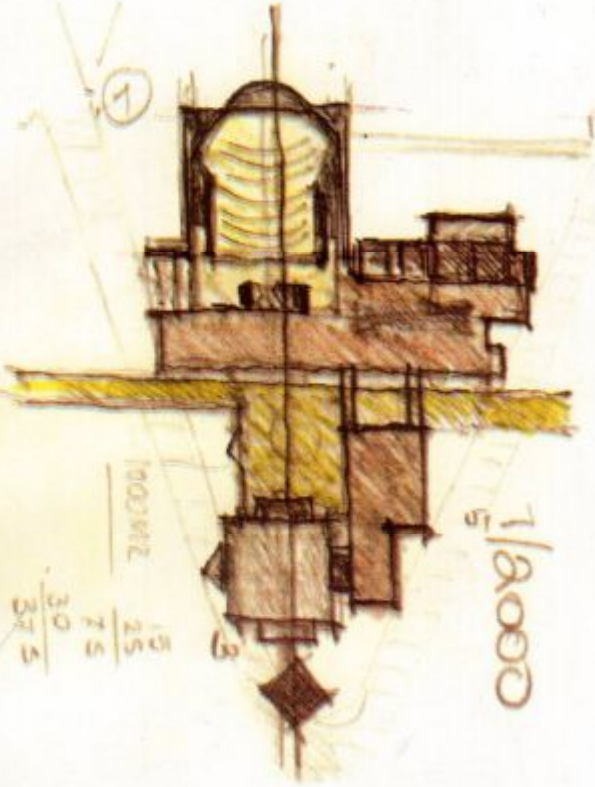

9 771301 61253

ARKİTEKT

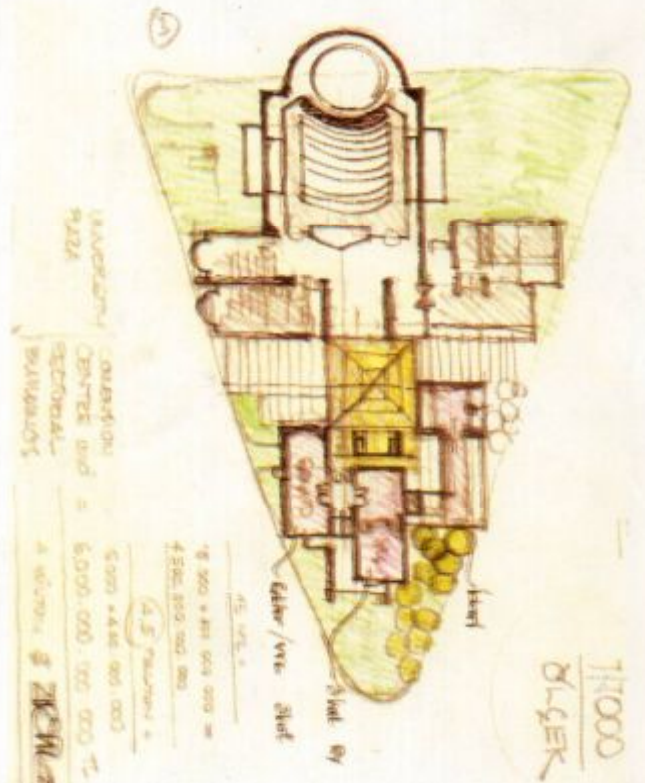
ARALIK 2005 / OCAK-ŞUBAT 2006 • SAYI:2006/01 • YIL: 73 • 3,00 YTL / 3.000.000 TL

MimED

MİMARLIKTA EĞİTİMİN DİLİ,
DİLİN EĞİTİMİ

SAFRANBOLU

KUŞADASI BELEDİYESİ

SOKAK SAĞLIKLAŞTIRMA PROJESİ

Mevcut sosyal ve fiziksel yapılaşmanın sağlıklaştırılması için Kuşadası Belediyesi'nin başlattığı çalışmaya katkıda bulunmak üzere Uludağ Üniversitesi Mühendislik - Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü olarak üç sokakta rölöve ve öneri cephe silüetleri hazırlanmıştır.

Nilüfer AKINCITÜRK*
Z.Sevgen PERKER**

Kuşadası, Ön Asya'dan Ege Adaları'na ve Avrupa'ya açılan ve Ege Denizi'nin stratejik ve ekonomik bakımından en önemli noktasında bulunan bir liman kenti olarak bilinmektedir. 1950'li yıllara kadar küçük bir balıkçı kasabası olarak anılan Kuşadası; coğrafi konumu, iklimi, doğal güzellikleri, tarihi, kültürel ve mimari zenginlikleri ile günümüzde ülkemizin en önemli turizm alanlarından biri olarak görülmektedir.

Kuşadası yerleşim genelinin turizm faaliyetlerinin hızlanmasına bağlı olarak geçirdiği değişim sürecinden en çok etkilenen bölgelerden bir tanesi de; Sadrazam Öküz Mehmet Paşa tarafından yaptırılan sur duvarlarının çevrelediği, Akdeniz mimarisi özelliklerinin özgün örneklerini bünyesinde barındıran ve günümüzde kentsel sit alanı olarak korunan Kaleiçi Bölgesi'dir. Turizm faaliyetlerindeki artış, Kuşadası'nın merkezi olarak kabul edilen Kaleiçi Bölgesi'nin sosyal yaşantısında da bir takım farklılıkları beraberinde getirmiştir. Kullanıcı profiline farklılaşması, bölgedeki tarihi Kaleiçi yapılarının fonksiyonlarının da değişmesine neden olmuş, ancak bu fonksiyon değişiklikleri dokudaki özgün mimari özelliklere genellikle olumsuz biçimde yansımış, zaman içinde bölgede bilinçsiz yapılaşmalar da oluşmuştur.

Bir yerleşimin, kültürünün ve kimliğinin sürdürülebilirliğinin sağlanmasında en önemli unsurlardan birinin tarihi yapıların korunarak yaşatılması olduğunun bilincinde olan ve bu konuda duyarlılık gösteren Kuşadası Belediyesi; mimari mirasın sürekliliğinin sağlanmasında yerli halk, üniversite, yerel yönetim, sivil toplum kuruluşları işbirliğinin önemini de göz önünde bulundurarak çalışmalarına başlamıştır.

2002 yılından itibaren Kuşadası Kaleiçi Bölgesi'nde

çeşitli üniversiteler ve Çekül Vakfı ile ortaklaşa Sokak Sağlıklaştırma Proje ve Uygulamaları yürütmekte olan Kuşadası Belediyesi; Çekül Vakfı ile birlikte 2004 yılı Haziran ayı başında Uludağ Üniversitesi Mühendislik - Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'ne de Kuşadası Kaleiçi Bölgesi'nde yer alan Bahar, Şafak ve Tuna Sokak'larda gönüllü bir çalışma yapması konusunda teklif getirmiştir. Uludağ Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü ise Kuşadası Kaleiçi Bölgesi'nin korunarak yaşatılması ve geliştirilmesi anlamında önem taşıyan bu teklife olumlu yanıt vererek; mimar, mimarlık öğrencisi, proje yöneticileri ve danışmanlardan oluşan 14 kişilik bir ekip ile birlikte Kuşadası'nda çalışmalarına başlamıştır. Uludağ Üniversitesi Mimarlık Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nilüfer Akıncıtürk ve Arş. Gör. Z. Sevgen Perker yöneticiliğinde gerçekleştirilen çalışmalarda İTÜ Mimarlık Fakültesi Restorasyon Anabilim Dalı Öğretim Üyesi Doç. Dr. K. Kutgün Eyüpgiller'den de önemli katkılar alınmıştır. Yerel Yönetimler, diğer üniversiteler farklı kurum ve kuruluşlar ile birlikte çalışmalara katılmayı ilke edinmiş Bölümümüz elemanlarından ilgili ekip, bu çok kapsamlı çalışmayı 2005 yılı içinde hayata geçirmek üzere projelendirmiş ilgili kurul kararlarından da onay alınarak sonuçlandırmıştır.

Bu çalışmanın detaylı bilgileri raporu da içeren bilgiler aşağıda detaylı bir şekilde verilmiştir.

PROJE ORTAKLARI:

KUŞADASI BELEDİYESİ

ÇEKÜL VAKFI KUŞADASI TEMSİLCİLİĞİ

ÇEKÜL VAKFI BURSA ŞUBESİ

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK - MİMARLIK
FAKÜLTESİ - MİMARLIK BÖLÜMÜ

PROJE KOORDİNATÖRLERİ:

DR. AYŞE G. ŞERİFOĞLU - Kuşadası Belediyesi
Çekül Vakfı Kuşadası Temsilcisi

MİTHAT KIRAYOĞLU - Tarihi Kentler Birliği Danışma
Kurulu Üyesi

ŞAZİYE SEZGİNER - Çekül Vakfı Bursa Şubesi Başkanı

ARİF ESEN - Kuşadası Belediyesi

PROJE YÖNETİCİLERİ:

PROF. DR. NİLÜFER AKINCITÜRK - Uludağ Üniversitesi
Mühendislik – Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü
Öğretim Üyesi

ARŞ. GÖR. Z. SEVGEN PERKER - Uludağ Üniversitesi
Mühendislik – Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü
Öğretim Elemanı

PROJE DANIŞMANLARI:

PROF. DR. METİN SÖZEN - Çekül Vakfı Başkanı
Tarihi Kentler Birliği Danışma Kurulu Başkanı

PROF. DR. NİLÜFER AKINCITÜRK - Uludağ Üniversitesi
Mühendislik – Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü
Öğretim Üyesi

DOÇ. DR. KUTGÜN EYÜPGİLLER - İstanbul Teknik
Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü
Öğretim Üyesi

ÜMİT ÖZKAN (Mimar) - Kuşadası Belediyesi
Danışmanı

PROJE ÇALIŞMASINDA GÖREV ALAN MİMARLAR:

Z. Sevgen PERKER

Ahmet ÇORAPÇIOĞLU

Ebru SEVİNÇLER

Petek KÜL

Ezgi YAVUZ

PROJE ÇALIŞMASINDA GÖREV ALAN MİMARLIK ÖĞRENCİLERİ:

Serdar EKER, Nezih TIRYAKI, Murat YÜKSEL,
Melek HASEKİ, Sevinç ALKAN, F. Eren GÜNAL,
Yurdagül TEKİN Uludağ Üniversitesi Mühendislik-
Mimarlık Fakültesi- Mimarlık Bölümü

AMAÇ VE İLKELER:

Kuşadası, coğrafi konumu, iklimi, tarihi ve doğal güzel-

likleriyle geçmişten günümüze özellikleriyle gelen en önemli turizm alanlarımızdan biridir. Kısmen istek ve ihtiyaçlar kısmen de sosyal yapılaşmanın etkisiyle farklılaşan, fiziksel eskimelere maruz kalan, geleceğe ise en iyi şekilde taşınması gereken çok önemli bir yerleşim merkezidir.

Mevcut sosyal ve fiziksel yapılaşmanın sağlıklılaştırılması için Kuşadası Belediyesi'nin başlattığı çalışmaya katkıda bulunmak üzere Uludağ Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü olarak 3 sokakta rölöve ve öneri cephe silüetleri hazırlanmıştır. Çalışılan sokaklar Bahar Sokak, Şafak Sokak ve Tuna Sokak'tır.

Deniz ulaşımı – liman ve çarşı ilişkisinde yaya sirkülasyonunda sokak dokusu önem kazanmaktadır. Ticaretin hakim olduğu yapılarla bütünleşen sokaklarda yol dokusunu oluşturan döşeme kaplaması yönlendirici, etkileyici ve yapılarla uyumlu olmalıdır.

Çalışmanın amacı, Kuşadası'nın çekiciliğini fiziksel boyutta daha da arttırmak, yayanın ferah bir ortamda ticaret alanlarını dolaşımını sağlamak, özgün dokuyu korumak ve yeni yapıların günümüz yorumlarının yol – bina ve kent mobilyalarıyla dil birliği içinde cephe – sokak ilişkisini oluşturmaktır.

Özgün dokudaki proporsiyonların silüet içinde yorumlanarak, izinsiz ve projersiz eklerin yeniden ele alınarak cephe iyileştirmesinin sağlanmasına çalışılmıştır. Bu amaçla pencere – kapı – vitrinlerin, yer, boyut ve birbirlerine göre konum ve özellikleri yeniden düzenlenmiştir.

Gerek eleman ve malzeme gerekse estetik açıdan detaylandırılan ekler bir bütün olarak ele alınmıştır. Kent mobilyalarının da cephede yer alacak aydınlatma, güneş ve güvenlik kontrolü ve iklimlendirme elemanları ile uyum içinde olması sağlanmıştır. Ticaret, eğlence ağırlıklı merkezin özelliğini bozmadan çekiciliğini artırıp günümüz kullanımını daha sağlıklı hale getirip gelecekteki kullanılabilirliğini arttırmak amacıyla sokakla bütünleşmiş yapı cepheleri yeniden ele alınmıştır.

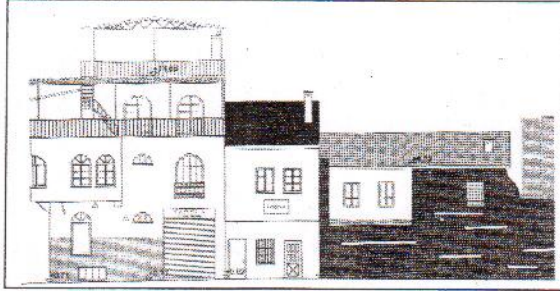
Çalışma kapsamında ele alınan Bahar, Şafak ve Tuna sokaklarda mevcut durum tespiti çalışmanın ilk etabını oluşturmuştur. Önerilerde özgün doku ve bozulmamış yapılar yeni yorumlar için baz oluşturmuştur.

Günümüz malzeme kullanımı, sadelik, kullanım ve uygulama kolaylığı çalışmanın ana kriterlerini oluşturmuştur.

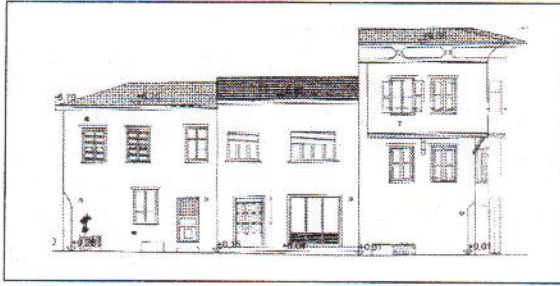
Bahar Sokak'ta
kısmi cephe
önerisi.

Bahar Sokak'ta
kısmi cephe
rölövesi.

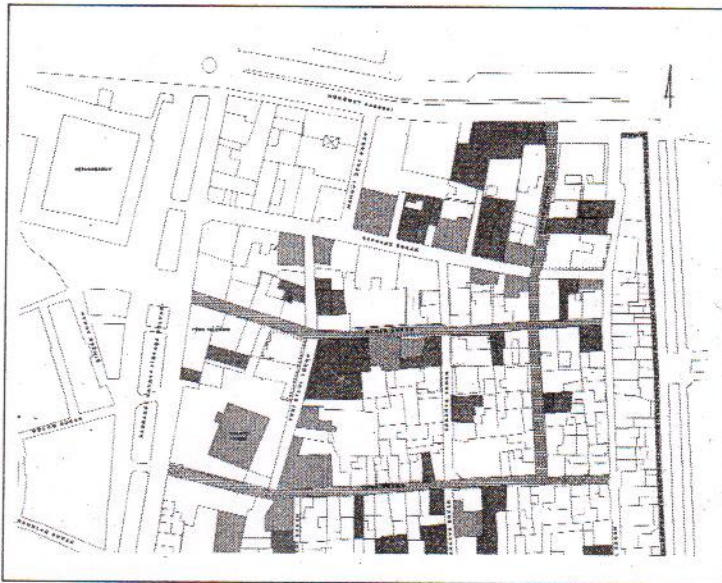
Şafak Sokak'ta
Kısmi cephe
önerisi.

Şafak Sokak'ta
kısmi cephe
rölövesi.

Vaziyet Planı

Mevcut Durum Tespiti ve Öneriler:

Alt Yapı:

Çalışmanın daha da sağlıklı uygulanması için altyapı ilk etapta ele alınmalıdır.

Yangından korunma altyapı ve sokak dokusu oluşturulurken projelendirilmelidir. Kullanıcı profilindeki çeşitlilik, yoğun yapılaşma, işlevsel problemler yapılar da yangın güvenliği riskinin artmasına neden olabilecek durumda olup, yangın korunumunda alt yapı sorunları üst yapı ile birlikte ele alınıp yapı – sokak ilişkisi bütünlüğünde önerilecek hidrant sistemiyle çözümlenip dokuya uygun uyarı ve söndürme elemanları yerleştirilmelidir.

Sokaklar:

Bahar ve Tuna Sokaklar'da yol kaplamasının mevcut durumda asfalt, Şafak Sokak'ta ise kayrak taşı olduğu tespit edilmiştir.

Bina girişlerine mevcut duruma uygun kullanımda kayrak taşı geniş derz uygulaması önerilmiştir. Bu malzeme doku içinde günümüze yorumlanmış özgün sokak korumacılığının yansıması olarak düşünülmüş kullanım ve estetik açıdan olumlu bulunmuştur. Halk arasında "Bodrum Taşı" olarak bilinen ve tercih edilen, özellikle sıcak mevsimlerde olumlu kullanımı olan kayrak taşı , sokak ortasında su akışı sağlanan detay uygulamasıyla önerimizde seçilen yol dokusunu oluşturmuştur.

Binalar:

En belirgin problemler binaların gabarileri, komşu binalar ve sokak silüetleriyle uygun olmayan kat ilaveleri ve orantısız çıkmalarıdır. Ticaret ve eğlence işlevli binaların cepheye yansıyan estetik kaygıları kişisel istekler doğrultusunda dokuda bir kaos yaratmıştır. Eklerin statik açıdan sorunları olabileceği kaygısıyla bina içinde yapılan tadilatların da (taşıyıcılarda kaldırma, yer değiştirme, kesme gibi) önemli müdahalelerin uzmanlarca tespiti ve değerlendirilmesi gerekmektedir.

Geleneksel yapılar ile günümüz betonarme yapılarının iç içe olduğu sokaklarda, özgün örnekler aslına uygun malzeme ve detaylar ile betonarme yapılar ise; geleneksel doku oran ve gabarileriyle uyumlu proporsyonlarla yorumlanmıştır. Bu anlamda yeni yapılanmaya göre mevcut kurul kararları doğrultusunda ele alınarak, cephe doluluk-boşluk oranı, kapalı hacimler değerlendirilmiştir. Pencere kenarlarına söveler yerleştirilerek dokuya silüet içinde uyum sağlanmıştır.

Cephe duvarını oluşturan taşıyıcı olan veya olmayan duvarlarda ve tüm düşey – yatay yapı elemanlarında sistemi bozan boşluk – doluluk oluşumları gözlenmiş, ayrıca fiziksel eskimeler ile oluşan çatlaklar, kullanıma

bağlı bozulmalar tespit edilmiştir. Bu sorunların eleman bazında ciddi onarımlarından sonra sıva ve boya veya kaplama gibi bitirme işlemlerinin yapılması gerekmektedir.

Önerilerde duvar boşluklarının yerleri silüete uygun komşu bina ve tüm sokak ilişkisinde ele alınarak kısmi yer değiştirme ve boyut değiştirme şeklinde düzenlenmiştir. Mevcut duvar yapıları korunmuş, taşıyıcı sistemin de eskime, bozulma oluşmuş ana yapı elemanlarının değiştirilmesi önerilmiştir.

Önerilere Yönelik Seçilen Malzemeler:

Yol:

Geniş beyaz derz dolgulu kayrak taşı.

Cephe Boyası :

Sıva üstü silikonlu beyaz dış cephe boyası.

Kapı ve Pencere Doğramaları:

Tercihen Sapelli -naturel boyalı- veya çam -meşe boyalı- ahşap.

Panjurlar :

Geleneksel yapılarda tercihen Sapelli -naturel boyalı- veya çam – meşe boyalı- ahşap. Betonarme yapılarda ahşap görünümlü, içten metal mekanizmalı güncel PVC esaslı stor.

Güneş Kontrol Elemanları :

Metal açılır kapanır mekanizmalı PVC esaslı kemik rengi örtü.

Çatı Örtüsü :

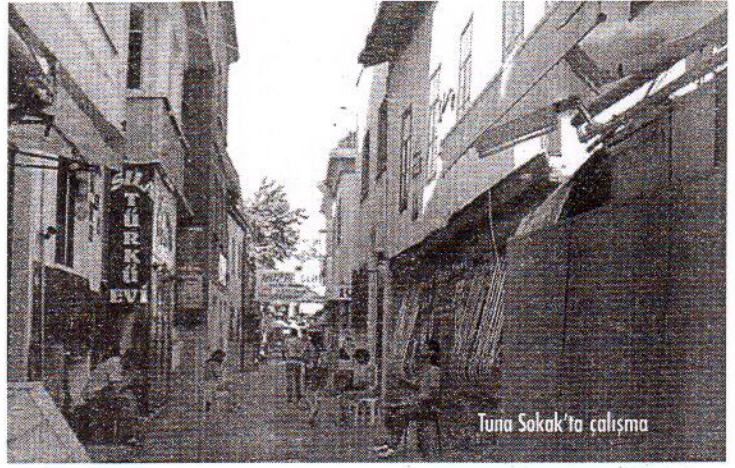
Geleneksel yapılarda alaturka tipi kiremit örtüsü. Betonarme yapılarda marsilya tipi kiremit örtüsü.

Yağmur İniş Borusu :

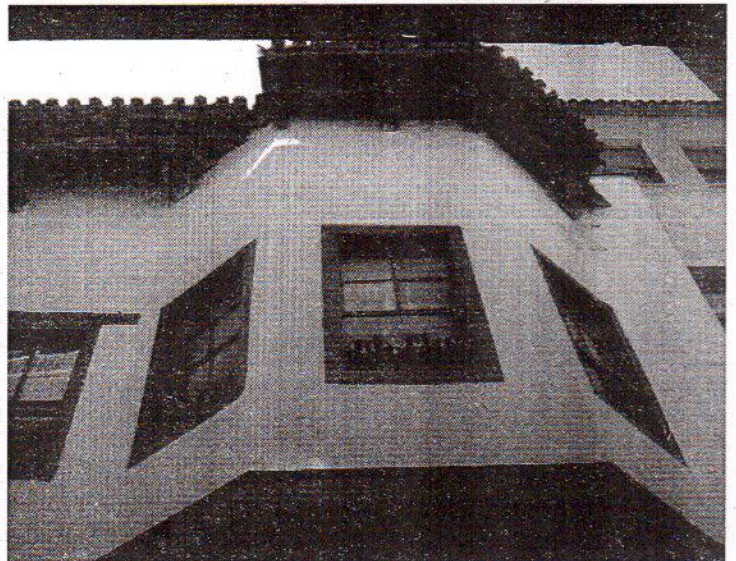
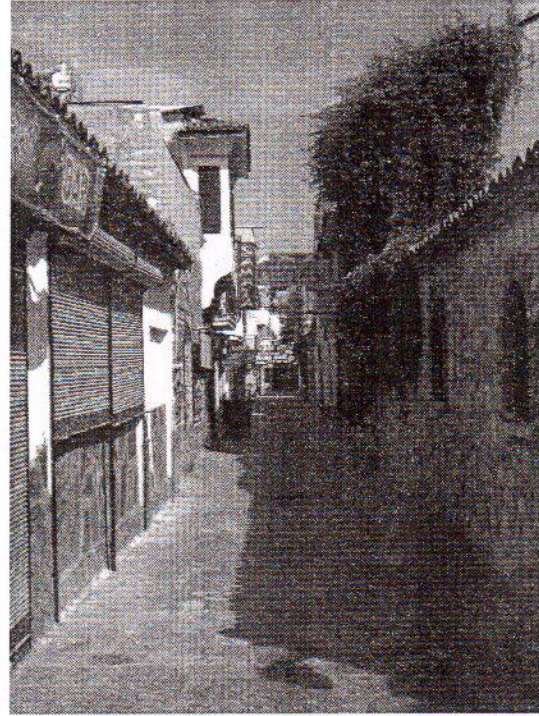
Paslanmaz çelik dikdörtgen kesit beyaz boyalı boru.

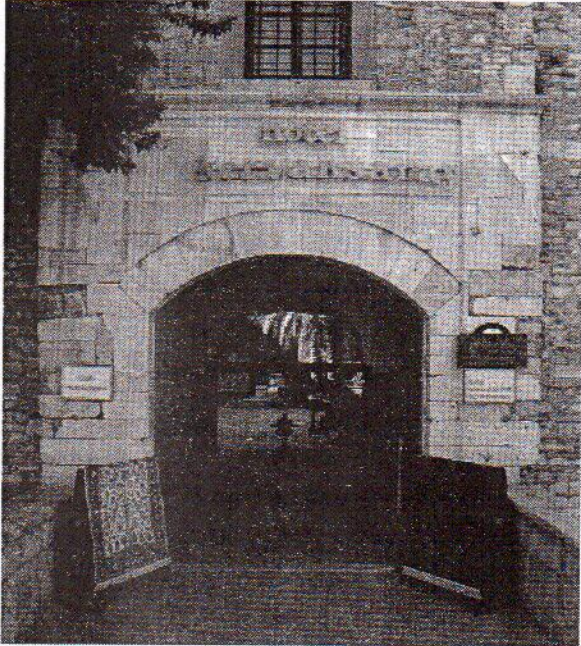
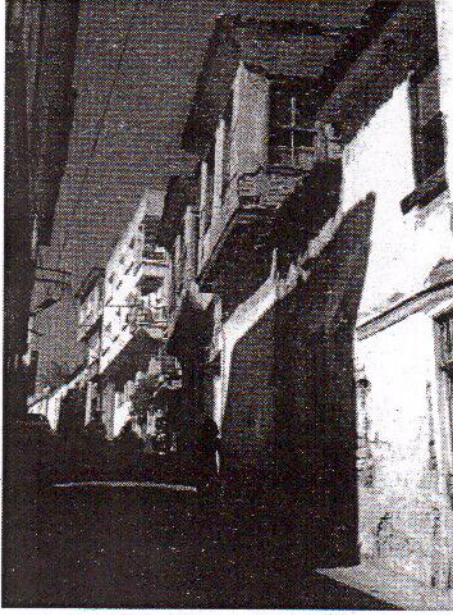
Kuşadası Belediyesi, Çekül Vakfı Kuşadası Temsilciliği, Çekül Vakfı Bursa Şubesi ve Uludağ Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nün ortaklığında gerçekleştirilen çalışmalar kapsamında Kaleiçi Bölgesi'nde bulunan Bahar, Tuna ve Şafak Sokaklar'da mevcut durum tespiti yapılmış, cephe rölöveleri hazırlanmış ve cephe sağlıklılaştırma önerileri geliştirilmiştir. (Bkz. İlgili Resimler, Projeler-Detaylar ve Rapor)

Ayrıca tarihi Kaleiçi Bölgesi'nin karakteri dikkate alınarak ve ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak bölgede kullanılmak üzere proje ile dil birliği içinde olabilecek kent mobilyaları da tasarlanmıştır.

Tuna Sokak'ta çalışma

Kent Mobilyaları Tasarımı:

Telefon Kabini :

Tercihen Sapelli -naturel boyalı- veya çam -meşe boyalı- ahşap strüktür metal lamalar ile duvar bağlantılı, şeffaf mika malzemeli eleman.

Aydınlatma Elemanı:

Tercihen Sapelli -naturel boyalı- veya çam -meşe boyalı- ahşap strüktür metal lamalar ile duvar bağlantılı, metal levhaya monte edilmiş spot ışık.

Oturma Elemanı:

Tercihen Sapelli -naturel boyalı- veya çam -meşe boyalı- ahşap strüktür metal lamalar ile zemin bağlantılı. (Bazı elemanlar çiçeklik elemanları ile birlikte tasarlanmıştır.)

Çöp Kutusu:

Tercihen Sapelli -naturel boyalı- veya çam -meşe boyalı- ahşap strüktür metal lamalar ile zemin bağlantılı. (Bazı elemanlar çiçeklik elemanları ile birlikte tasarlanmıştır.)

Çiçeklik:

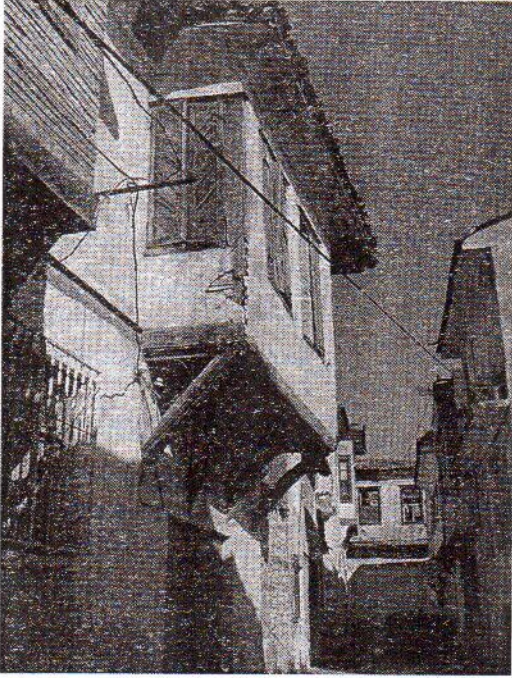
Tercihen Sapelli -naturel boyalı- veya çam -meşe boyalı- ahşap strüktür metal lamalar ile zemin bağlantılı. (Bazı elemanlar oturma elemanları ile birlikte tasarlanmıştır.)

Tabela:

Tercihen Sapelli -naturel boyalı- veya çam -meşe boyalı- ahşap strüktür metal lamalar ile duvar bağlantılı, şeffaf mika malzemeli eleman. 100 cm / 30 cm boyutu içinde yazı yer alacaktır.

GENEL İLKELER:

1. Kentsel Sit Alan içinde kalan uygulama alanında, imar planında belirtilen yapılanma koşulları geçerlidir.
2. Bu proje ile getirilen düzenlemeler yapılar ile ilgili yasal bir hak kazanımı sağlamaz.
3. Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu (KTVKK) tarafından bölge ile ilgili olarak alınmış ilke ve tavsiye kararları doğrultusunda öneri getirilmiştir. Uygulamada koruma kurulunun almış olduğu ilke kararlarına uyulacaktır.
4. Ruhsatlı yapılar KTVKK tarafından uygun görülen yapılarda ruhsatlı projeleri esas alınmıştır.
5. Tüm çatılar beşik ya da kırma /oturma ya da asma konstrüksiyon ile oluşturulacaktır. Saçak uzunluğu 60 cm dir.

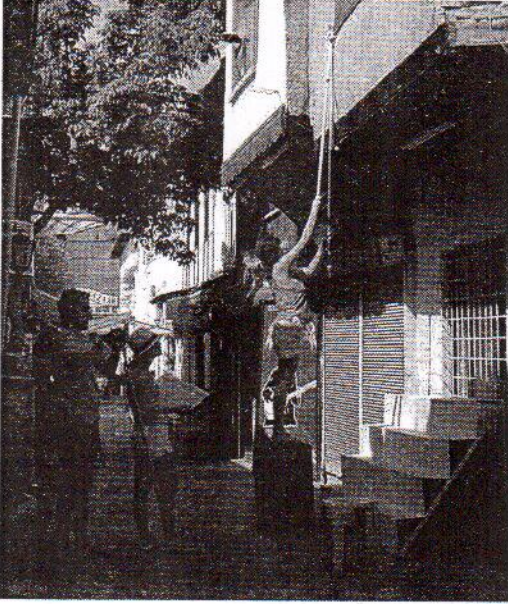

6. Tabela, klima kutusu, çiçeklik, oturma elemanı, aydınlatma elemanı, güneş kontrol - güvenlik elemanı, telefon kabini gibi kent mobilyalarında projede önerilen detaylara ve raporda belirtilen malzemelere uyulacaktır. (Bkz. İlgili 3 Boyutlular)

Kent kimliğinin bir aynası olan geleneksel mimari dokunun korunarak gelecek nesillere aktarılması tüm disiplinlerin sorumluluk alanında olmalıdır. Bu anlamda yerel yönetim, üniversite, sivil toplum kuruluşu işbirliğinin önemine vurgu yapan ortaklık çalışmalarının ülke genelinde yaygınlaştırılması amaçlanmalıdır.

* Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi Mühendislik – Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

** Arş. Gör. Y. Mimar, Uludağ Üniversitesi Mühendislik – Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü

Sokak'ta çalışma.

Belediye'de çalışma.